

Plymouth, Pa., 13 Spalnio.

Atėjo dėl lietuvių tautos Amerikoje labai kritiška valanda. Arba mes kilsime augsztyn, arba galutinai skęsimė! Dalykai stovi taip. Atėjo į Ameriką, lietuviai savo padėjimo nesuprato, ir į vienybę nesirupino sueiti: kožnas dirbo palei savo užmaczią, peszėsi, girtūkliavo, provojoši, neužsikentė vieni kitų.... Naudojosi svetimtaucziai! O kūmi tie svetimtaucziai lietuviams atmokėjo ir atmok? Tegul parodo keletas paveizdų. Szenandoryje isz lietuvių mylistos labai pralobo garsus, szlubās skvajeris (sudžia pakajaus) p. Monaghau, nusipirko kelioliką namų, ir galiaus tapė paskirtas inspektoriumi ateivių Philadelphijoje; rods jis potam veikiai pasimirė. Bet kūmi jis atlygino lietuviams? Atlygino tūmi, kad jis vaidyjo jūs savo tarpe, lupo negirdėtus pinigūs nū neiszmanėlių „foreignerių“, ir galiaus akyse amerikiečių perstatė musų tautą kaipo žiamiausiai stovinczią, kuri neverta esanti priimti į szitą „valną szalį“.... Kitą imkimi paveizdą. Scrantono kupcziaujanti žydėliai pralobo isz lietuvių, nės tie vargszai pirko ir perka drapanas, mėsą, valgomus daigtus ir tt. nū ponų žydu. Sziaudien tie žydai keikia lietuvius kaipo nelabėlius, kits jau sakosi nenorjė lietuvi savo krome matyti, treczias isz-musza ar iszspiria musų brolij laukan, jeigu ponui pirkliui drjsta pasiprieszinti ir tt. Taip darydami musų broliai, ir nesusiprasdami, jūg reikia moralizškai ir medegiszškai remti savo tautiecius, parėjo į neapikantą tų, kuriems savo gėrybes sudėjo. Jūg taip yra parodys dar vienas svarbus dalykas. Lietuviai pratę yra užraszinėti savo bažnyczias, klebonijas ir kapines vyskupams svetimžemiams, prieg-

tam jie moka tiems dvasizskiemis ponams mets į metą nemažą dūnj, ir rodos galėtu nū jų laukti padėkavonės už nūlankumą ir savo pinigus. Bet kas iszėjo? Iszėjo tas, jūg patys vyskupai sziaudien musų žmones arsziaus dergia negu kapitalistai. Kad lietuviai butu nū pradzių susipratę ir savo bažnytinius lobius pasilaike savose rankose, tai vyskupai butu laikę jūs už iszmingingą tautą; o dabar jie skaito lietuvius, drauge su lenkais, rusiniais ir italais, „szaszais“ draugijos, moralizskais ir dvasizskais nupūlėliais, kuriūs verta butu iszguiti ar isznai-kinti. Sztai perskaitykite, ką organas vyskupo Scrantono dijacėzijos O'Harros raszo, isz priezasties straiko aplinkėje Hazletono, ir pasimokinkite pagūdoti savo baudponius; rasztas patilpęs yra Dijacėzijos „Record'e“ isz 11 dienos Rugsėjo szijų metų, kurj ezionai padūdame angliszkoje ir lietuviszkoje kalboje:

„THE HAZLETON STRIKE.

The strike at Hazleton, Luzerne county, which has now reached a critical stage, contains a number of lessons from which the people of this part of the State should draw wisdom and experience. For the past few weeks, while this misunderstanding between employer and employee has continued, the foreign elements, represented by non-English-speaking Poles, Hungarians, and Italians, have been clearly in the ascendency, and have brought terror home to the hearts and the hearths of the better elements of the community.

The respectable people of Hazleton, as well as the reputable citizens of the rest of this part of Pennsylvania, are suffering now the penalties which are the legitimate offspring of the sins of the past. Years ago, when self-respecting miners, who were American citizens of worth, rebelled against the greed of corporations, their places were quickly filled by the scum of Europe who were carried here and dumped upon our shores. Then was consummated the greatest, the blackest, the most extensive crime which has ever

brought its curse upon this land—the crime which debased labor, and dethroned the American laborer—stripping him of his manhood, and making him the competitor of the moral and intellectual serf. The good, temperate, independent freeman of these United States who dared to stand up for his rights, was deprived of his job—his home taken away from him—his name blackened and branded—his position filled by the Hun, the Italian or the Pole who neither understood nor appreciated us, and into competition with whom it was impossible for an American citizen to enter and retain his respectability.

Those same people who have lowered the price of labor, and destroyed the status of our working men now claim to be undisputed masters of the situation, and insist by force that their places shall not be filled by any one else.

Our sympathies usually go out to the workingman in cases of strike because we know only too well that the great army of the employed have their just grievance; but what sympathy can a person have for the scab foreign working man who a few years ago, by accepting a beggarly day's wages, deprived an honest citizen of his position, but who now in turn strikes and uses brute force and riotous means to gain his ends? Sympathy in such a cause seems out of place.

„Straikas Hazletone, Luzernės pavieta, kurs dabar pasiekęs yra kritikizšką laipsnį, dūda daug pamokinimų, isz kurių žmonės szitoje dalyje Valstijos turėtu traukti iszmintį ir patyrimą. Per keletą pastarų nedėlių, kada nesutartis tarp samdytojų bei samdininkų tęsėsi, svetimžemiszkis gaivalas, susidedantis isz ne-anglizškai sznekanczių Polanderių, Hungarų ir Italų, aiszkiai kilo augsztyn, ir parneszė iszgastj namon į szirdis ir židinius geresniųjų elementų draugijos.

Pagūdotiniejie žmonės Hazletono, lyginai kaip garbus ukėšai likusiosios dalies Pennsylvanijos, dabar kenzia korones, kurios yra tikru kudi-kiu nūdėmių praeitės. Metų metus atgal, kada savę pagūdaujanti anglekasiai, kurie bu-

vo Amerikiszki ukėšai pilni vertumo, pamiszo priesz godumą korporacijų, jų vietos tapė greitai užpildytos per srutas Europos, kurias ezion atgabeno ir iszpylė ant musų pajurių. Tūmet tapė papildyta didžiausioji, jūdžiausioji, placziausioji piktadarysta, kokia kūmet nors atgabenusi yra prakeiksmą ant szitos szalies — piktadarysta, kuri pažemino triusą, ir nutrenkė žemyn Amerikiszką darbininką — iszmuszdama isz jo vyriszkumą jojo, ir priversdama jį eiti lenktyn su moralizšku ir dvasizšku vergu. Gerasai, blai-vusis, nepriegulmingasai valnas žmogus Suvienytų Valstijų, kurs drjso pasistoti už savo tiesas, neteko sav uždarbio — jo namas tapė paverztas nū jo — jo vardas tapė sujūdintas ir įkleimavotas — jo gi vieta užimta per Hunus, Italus ar Polanderius, kurie musų nei nesuprato nei musų vertės neiszmanė, o su kuriais eiti lenktynėmis negalimu daiktu buvo dėl Amerikiszko ukėšo, norint užlaikyti savo pagūdonę.

Tie patys žmonės, kurie yra nutrenkė žemyn prekę triuso, ir suardę yra padėjimą musizškių darbininkų, dabar giriasi esą neužginczytais ponais padėjimo dalykų, ir remiasi ant spēkos, idant jų vietos nebutu užpildytos per ką nors kitą.

Musų sympatijos paprastai tenka darbininkams atsitikus straikams, kada gi mes tikrai gerai zinome, jūg didėji armija samdininkų turi savo teisingus skundus; ale kokią sympatiją gali žmogus turėti dėl szaszų, isz svetimos žemės darbininkų, kurie keli metai atgal, priimdami ubagiszšką dienos algą, paglemzė vietas teisių ukėšų, o kurie dabar isz kaleinos straikūja ir naudoja si isz brutalizškos spēkos ir pamiszimų, idant pasiekti savo mierj? Sympatija tokia dalyke regimai nepritinka“.

Tokią tai atmokestj mums

dūda ponas vyskupas už lietuvių kruvinai uždirbtą, o jam padovanotą triusą!... Bet-gi gana, broliai miegoti mums! Susipraskime, stokime visi į kruvą, tverkime *polytiszka darbininkų partiją*, remkime pirkliai darbininkus, o darbininkai savus pirklus, vienybėje ir brolystėje ir apsiszvietime rymo mūsų tautos iszganymas net szitoje respublikoje. Tiktai medegiszkaiki vieni kitus szelpdami, o polytiszkaiki stodami į eiles susipratusių vargūlių ir sutverdami drutą polytiszka organizaciją, prieg tam szviesos moksliszkos jieszkodami, mes galėsime pakelti savę augszcziaus ir priiversti tūs, kurius nupenėjome savo triusu, idant mus pagūdotu, o ne bjaurotu vadindami „dvasiszkais ir moraliszkais vergais“ ar „szaszais draugijos“.

Isz Lietuvos.

Vilnius. Prasidėjus mokslo metui, pasididino ir skaitlius mokintinių, norinczių mokintis, o negalinczių, dėlei stokos mokyklų. Visų mokyklų, Vilniaus gub., skaitlius isznesza 1461, isz kurių yra 994 mokyklos žydų, o kitiems visiems lieka tiktai 467 mokyklos. Pagal skaitlių visų lūmų mokinancziusi vaikų yra 42, 821; bajorų ir urėdninkų vaikų yra 3,082, dvasiszkaiki 563, mieszczionių 17,340; kaimieczzių 21,737, svetimszalių 75. Pagal tikėjimą: maskolių 16,423, katalikų 10,288, protestonų 320, raskolninkų 415, mahometų 100, žydų 15,275. Mokintojų yra 2,313 ypatų.

Ant egzaminų sziamė rudenyje, nekuriuose mokyklose, buvo labai daug kandidatų. Augsztesnėje moterių mokykloje isz 100 studentkų iszdavė egzaminus 80, isz kurių priėmė mokintis tiktai 45. Mokykloje dviklesinėje prie instituto mokintojų isz 148 kandidatų iszdavė egz. 128, o priėmė vos

22, atsakė mokslą dėl anksztumo vietų dėl 106 mergaiczių. Tas pats buvo ir realiszkoje mokykloje bei gimnazijoje vyriszkoji ir moteriszkoji. Tas daugumas norinczių mokintis, o negaunantis vietos urėdizkose mokyklose, varu verczia isteigti privatiszkaiki mokyklas. Prieszai kelis metus poni Spanke isteigė 4 kliasų mokyklą dėl mergaiczių, o szeme rudenyje p. Vinogradova vėl isteigė tokią dėl vaikų. Apart auksztų mokesczių, abidvi mokyklos yra per pilnos, ir dar deszimecziai tokių mokyklų esant, visos butų užimtos.

Szj rudenį Vilniuje yra labai pigus vaisiai. Sodauninkai isz visur siunczia vaisius į Vilnių, o isz czionai niekur jų neveza. Kitados viską siųsdavo Petrapilėn, bet szj metą nieko Petrapilis nereikalauja. Žydelei kurie turėjo sodus randavoją — subankrutijo; pardūda ant vietos vaisius kapomis už kiekvieną prekę.

Paskalos skraido, kad valdzia paimsenti ir javų prekystę į savo rankas, įtaisysenti randavas keptuves, isz kurių pardūs dūną po 1 kapeiką už 4 svarus, dėl pavargėlių ir mažai žemės turinczių.

Isz Kitur.

— *Ispanija.* Užstojus naujai ministerijai keicziasi ir kiti, augsztas vietas užimanti, urėdninkai. Tarp tų yra svarbiausis atszaukimas gen. Veilerio nū Kubos. Jo vietą užima gen. Blanko, kuris keliauna ant Kubos net su 20,000 kareivių, bet ar jam pasiseks kubieczzius suvaldyti, vėliaus pamatysime.

Kubiecziai nieko gero nelaukia nū naujo Ispanijos rando, jiems yra vis tiek, ar buvusi konzervatyviszka arba dabartinė liberaliszka valdzia. Kubieczzių vadovai sako, kad nepriimsę jokios autonomijos, kurią žada Ispanija Kubai su-

teikti. Jie nepadėsę ginklų kol neiszkariaus visiszkaiki nepriegulmystę, ir kad Ispanija nori greicziaus nubaigti karę, lai atsitraukia nū Kubos su visa kariumene ir savo rėdu. Kasztus, kokius Ispanija pasidarė kariaujant su kubiecziais, keta kubiecziai jai atmokėti pagal nutarimą Kubos patrijotų. Dauguma Kubos gyventojų reikalauja visiszkos nepriegulmės, kurie yra eilėse kariaujanczių, kaipo ir gyven-tojai, kurie yra po ispanų valdzia.

Isz Havanos kalinio, kur kalina maisztininkus, pasisekė pabėgti Evangelinai Cessio, kubieczzių patrijotei, kas prikė didelį subruzdimą tarp policijos. Szale kalinio „Casade Recogidas“ nusisamdė du vyrai gyvenimą, kur nū ano gyvenimo stogo buvo galima užėiti ant kalinio stogo. Jūdu viską pataisė kas buvo reikalinga dėl kalinės iszgelbėjimo ir visi trys prapūlė. Evangelina Cessio yra kaltinama už užmuzimą gubernatoriaus Berez, ant salos Pine.

Ant Filipinų salų ispanams lygiai nesiseka kaip ir Kuboje. Pas San Rafael buvo smarkus susirėmimas kariaunos su maisztininkais, kur ispanai turėjo pasitraukti palikdami į 400 užmuztų ir pažeistų.

Provincijoj' Pampanaga, daugelis perėjo į maisztininkų pusę isz barbariszko gubernatoriaus Zeraldo. Tapus jam gubernatorium, vietinei urėdninkai suėjo jį pasveikinti, o jisai paliepė kariaunai, kad jūs visus iszszaudytų. Szijuų keliems pasisekė pabėgti ir sukėlė visą apielinę priesz barbarą Zeraldą prisidedami prie maisztininkų.

— *Graikija.* Naujoji ministerija rupinasi, kad užbaigti reikalus su Turkija, užmokant jai kasztus už paskutinę karę užtraukiant paskolę. Perlamentas yra Zaimis'ui pasiti-

kėjimą davęs kad szis viską su-davadys greicziausėme laike.

— *Vokietija.* Vokietija pasiziurėjusi ant savo kaimynų, nenori ne tik apsileisti, bet dar pralenkti, kas paskutiniame laike su padidiniu laivynės lenktyn daroma. Vokietijos kancleris kun. Hohenlohe, dėl tos laivynės nesutaria su cecorium ir veik norėjo atstoti isz savo urėdo. Pasiuntinys Vokietijos isz Paryžiaus atkeliaavo į Vokietiją ir aplankęs ministerius bei cecorių ir pri-tuvęs susirinkimui ministerių sugrįžo atgal į Paryžių. Czionai matyt turėjo buti svarbus reikalas, bet laikraszcziai nieko nepranesza apie tai, nes neiszdavė žinių, dėlko tas atsiliko.

Hamburge laike socialistai savo kongresą. Pasiuutinių buvo 200, kurie turėjo užstoti 2,250,000 žmonių. Szitas jų kongresas yra metinis, kaipo ir prisitaisymas ateinantiems skrymams, kur socialistai tikisi laimėti 10–15 pasiuntinių, o prie gero pasisekimo ir 30 laimėti. Socialistai randa geriausį pritarimą tarp žmonių, negu kitos visos partijos. Liberalų laikraszcziai pranaszauja, kad socialdemokratai pastos valdanczia partija, arba turės maiszta iszkilti.

— *Indijos.* Bombay. Apie-linkėje Poonah areztavojo net 29 ypatas, apkaltintas užmuzszime komisoriaus Rando ir Ayersto, kuriūs vietinei prakilnesni gyventojai nužudė už negerą daziurėjimą maro ligos kuri taip daug aukų iszplėsze. Už badą, buvo jie praėjusį metą Anglijos karalienės paminklą su smala aplyjeje ir uždege.

Maisztininkai keta isz visų pusių pulti ant anglikų, jeigu szie nepristos ant reikalavimų maisztininkų. Maisztininkai norėdami įgyti didesnes pajiegas priesz Angliją, kerszyja iszmesti tūs visus isz tikėjimo,

kurie derėsis su Anglija ir ne-
sirūpins anglus iszguiti isz sa-
vo kraszto.

— *Pietinė ir vidurinė Amerika.* Guatemalos randas renka visas savo pajiegas idant užpulti ant maisztininkų, kurie užėmę kalnynus Cox au arti Tonicapan sžadė į miestą. Prezidentas Barrios apskelbė, kad maisztininkai laikė 10 dienų atidūs ginklus, tai už pakėlimą maiszto kaltybė taps dovanota. Apart to mislyja Barrios pasinaudoti isz judo szystės, nes paskyrė didelę sumą už galvą maisztininkų vadovo, tikėdams, kad rasis koks godiszius maisztininkas ir užmusz savo vadą dėl įgavimo anos sumos.

Argentinoje valdžios pajiegos sumuszė maisztininkus ir jų vadą Antonio Conselheiro užmuszė. Maisztininkų pūlę į 4000 net. Isz valdžios pusės pūlė 23 aficierai ir 277 kareiviai. Valdžia tikisi, kad maisztininkai jau yra galutinai sumuszti ir bus pakajus jau.

— *Kinūse* apielinkėje Tung Chon, 12 mylių nū Pekino, užėjo baisus pavandenys. 60 kiemų likosi iszpustyti, 80,000 žmonių, likosi be pastogės ir maisto, ir 20,000 skaito prigėrusių.

— *Szveicarijos* randas nupirko nū kompanijū 5 geležinkelius už \$200,000,000. Tais geležinkeliais bus dabar pigesnė kelionė, kadan-gi randas netrauks isz to pelno, o ims tiktai tiek, kiek reiks ant jo užlaikymo, t. y. pataisymų visokių bei tarnų.

— *Rymas.* Praėjusį kartą praneszėme, kad popiezius yra jau visai silpnas, dabar į areiną žinios, kad popiezius yra vėl sveikesnis jau, ir negalavo tiktai dėlei prasto oro.

— *Japonija* neapsileidžia su maskoliais ant salos Koreos.

Valdžia įsakė Koreos virszininkams, idant neįsileistu niekame su maskoliais, o ypacziai kariumenės eilėse.

— *Anglijoj* straikūja 70,000 darbininkų, kurie dirba visokias maszinas. Darbdaviai nesitaiko su darbininkais niekame, o tas veda prie visatino straiko visų darbininkų Anglijoj, nes vieni už kitus užstoja. Darbininkai keta suszaukti į Birmingham susirinkimą ir apkalbėti apie savo reikalus bei, kad nepristos darbdaviai ant jų reikalavimų, pakelti visatiną straiką ant visų geležinkelių, kas isznesz skaitlių 170,000 o prie jų dar nustos darbo 1,500,000 darbininkų.

Dalis darbu.

— *Edwardsville, Ill.* Prieszai straikūjanczius kalnakasius czionai tapo atsių sta milicija isz Belleville, kurie neramiai apsiėjo, jie einanczius darbininkus į kasyklas užkabino ir muszė su akmenais bei berė pipirais į akis.

— *Pittsburg, Pa.* Czionai buvo kalnakasių konvencija dėl apkalbėjimo apie kasyklas ant kranto upės Monongahela, kurių dėl nesusitaiko kasyklų savininkai su darbininkais. Kalnakasiai nutarė padūti visą tą reikalą nuspręsti tam iszrinktam komitetui, susidedancziam isz 4 kalnakasių, vieno sąnario isz virszininko „Susi vienyjimo kalnakasių“, vieno pavietavo urėdninko bei komiteto kasyklų savininkų. Tie visi viską isztyrė nuspręš, ant ko abidvi pusės turės pristoti.

Straikieriai tūmi tarpu eis darban ir lauks virszui minėto komiteto nusprendimo.

Uzmanymas, pagelbėti straikierius apielinkėse De Armitt, tapo nū visų darbininkų viembalsiai priimtas, ir kiekvienas pagal iszgalę szelps jūs su pinigais.

Kalnakasiai paviete Mercer sugrįžo jau prie darbo. Buvo paliovē jie dirbti dėl mažos mokeszies, nes gavo tiktai po 33 centus už toną anglių; jie sustraikavo ir reikalavo po 43 centus. Kasyklų savininkai nors neiszpildė jų reikalavimo, vienok pakėlė mokeszį ant 4 centų. Labar jie gauna vietoje 33 c. 37 centus už toną.

— *Chicago, Ill.* Stritkarių visi darbininkai keta sustraikūti, užtai, kad kompanijos paszalino 19 konduktorių, buk už kalbinimą straikūti. Miesto majoras Harrison, rodyjo Wheeler'ui, kompanijų prezidentui, kad priimtų atgal anūs 19 konduktorių idant iszvengti straiko. Wheeler'is nieko neatsakė ant to, tiktai, kaip iszkils straikas, tai jis priimsz kitus darbininkus o policija turės jūs sergėti.

— *Plymouth, Pa.* Czionai kasyklose, Parish Coal Co. num. 2, užsidegę gazai nužudė 3 darbininkus. Vienas paliko paczia ir 2 vaiku.

— *New Yorke.* Po 4 sanvaiczių straiko „Karnies“ darbininkai iszlaimėjo. Kontraktoriai sūtiko ant darbininkų reikalavimo ir pripažino jų „Uniją“. Už 8 valandų darbą pakėlė kontraktieriai mokeszį ant \$3,50.

Isz Amerikos.

Nauji aukso plotai.

Mexikoi ant krantų upės Yagui, rytūsna nū Ortiz, tapo atrasti aukso plotai ir isz visų szalių daugybė jieszkotojų atvyksta. Inžinierius E. Merz, kursai isztyrinėjo tai, parsineszė auksinių dulkelių vertybėje \$45,000 ir tvirtina, kad czionai nemažiaus aukso randasi kaip Klondike Alaskoje.

Viens vyras su trimis paczioms. New Yorke policija susekė

Otis Braisted, kursai yra kaltinamas už daugpatystę. Jisai teisinosi priesz sudzia, kad su pirmaja paczia jau nū 12 metų nesimatęs, laikė ją už prapūlusę jau ir apsivedė su antra, ir pirmoji atsiradusi nepaskaitė to jam už pikta. Paszaukta į sudą pirmoji pati pasakė, kad ji neturinti nieko prieszaitam, kad jos vyras apsivedė su kita. Treczioji pati pasakė tiktai tiek: kad neturinti isz ko misti.

B a i s u s a p n a s .

Brooklyne viena moteriszke po pusnakeziui ėmė sapnūti, buk į jos kambarį įėjo koksai svetimas žmogus ir norėjo su skepetaite chloroformūta uždengti gymį. Norėdama jo atsikratyti, szoko isz lovos, iszlipo vienūs marszkiniūs per langą ant trepų, kurie yra padaryti dėl iszsigelbėjimo atitikus gaisrui, ir kiek galėdama szaukė pagelbos. Atbėgę du policmonai nuėmė ją nū trepų ir nuvedė į jos kambarį.

S u s t r a i k a v o d e l p a b u c z i a v i m o .

New Castle, Pa. Dirbtuvėje „Tin Plate Works“ vienas darbininkas, kuris pavardė yra Bucziūtojas (Kissinger), pabucziavo vieną isz gražiausių merginą, kuri ir toje paczioje dirbtuvėje dirbo. Jai pasigūdus vyresniems, tapo smailusis ant buczkių isz darbo paleistas. Jo draugai — darbininkai reikalavo, kad jį vėl atgal priimtų, ir darb-daviui ant to nesutinkant, 200 vyrų sustraikavo ir tol neisdirbti, kol pavarytajį atgal nepriims. Jie sako, kad pabucziavimas merginos nėra tokiu dideliu nusidėjimu kad pavaryti dėlto isz darbo.

Amerikonai nenori pripažinti ateivių darbo užtinkantį.

Szale New Yorke vieną ufczia su asfaltu be liejant, buvo, tas darbas pavestas kontraktoriui F. Rateno, italijo-

nui, kursai veik visus savo viengenczius priėmė prie to darbo. Už tai amerikoniai taip įpyko ant jo, kad inžinierius Swezey liepė iszardyti jau pirmiaus jo padarytą ulyczia. Ratenas apskundė tą inžinierių į sudą, kad jis tą daro ne dėl negerai atlikto darbo, o tiktai dėlto, kad jis kaipo ateivys tą darbą dirba. Ratenas padavė komisijai ant nusprendimo, ar jo darbas geras ar ne.

Moteriszkā „jury“.

Boise, Idaho, visa „jury“ susideda tiktai isz moterių, kurios tapo szeriffo Oliver paliūsutos. Už tai jos taip įpyko ont Oliverio, kad atėję į sudo salę, kuri buvo pilna žmonių, jam iszmėtinėjo taip: mes negalime susitaikinti, tai yra viskas ką mes turėjom pasakyti. Ir mes dar savo amžyje niekados tokio žmogaus neregėjom kaip Oliveris.

Trukį iszrubavojo.

Kansas City, Mo. Chicago & St. Louis expressinis trukis, netoli nū Evanston, tapo nū plėszikų sulaikytas ir iszrubavotas. Szeriffas iszėjo jieszkoti plėszikų, bet nei pėdsako nerado.

Judosziui atlygino.

Middleboro, Mass. Netoli nū dirbtuvės Leonard & Barrows yra daugelis armėnų apsigyvenusių kurie toje dirbtuvėje ir dirba, 1 Spalinio 10 armėnų nuėjo pas dirbtuvės užveizdą ir reikalavo, kad paleistų isz darbo P. Ostamaną, kuris yra turkiszku szpiegu ir neprisidedas prie jų paslaptos draugystės, kurios mieris yra iszsilisūti isz po Turkų jungo. Užveizdas jiems atsakė, kad tikėjimiszki ir polytiszki dalykai jam nerupi, ir dėlei to, neturjis priezasties Otamaną paleisti, kadangi jisai savo darbą gerai atlieka. Tokį atsakymą gavę visi sustraikavo ir kitų neleido dirbti. Jiems apie dirbtuvę bevaikszeziojant, atėjo ir

tas szpiegas, kurį, nusitvėrę dvieje, taip supėrė kad jis be sąmonės beguljis pasiliko. Matote kur laiko vienybę.

Piningus arba gyvastį.

New Yorke G. Holbrook atėjęs į ofisą Brigham, Towsey, Mann & Co. reikalavo, kad jam tūjaus dūtų \$1000, nes sziaip užmuszės kasierių. Kasierius jam prizadėjo ir ėmė neva skaityti piningus ir tame tarpe per paslėptą elektriszką signalą szaukėsi pagalbos. Szis matydamas kad jam jau veik dūs \$1000, reikalavo \$5000. Tame tarpe atėjo pagelba ir Holbrooką suaresztavojo. Veliaus pasirodė kad jis yra ant proto sergas.

Saliune užgimė.

St. Louis, Mo., atėjo į vieną saliuną jauna moteriszke ir pasipraszė savininko, kad daleistu jai atsilsėti ant valandos; savininkas nuvedė ją į atskirų kambarį, kur po valandos nuėjęs rado naujagimį prieglobstyje motinos, tada paszaukęs savo moterį apdovanojo pliką naujagimį su rubais ir nuėjo policijantą atsivesti, tame tarpe motina su suneliu iszėjo ir niekas jos nesurado.

Stebuklingas iszradimas.

Profesorius Elmer Gates isz Cheney Chase, Md. iszrado vel naują mikroskopą, kursai padidina 300 kartų daugiau, negu kiti mikroskopai iki sziolei iszrasti. Jo mikroskopas padidina akia žmogaus nematomus daiktus ant 3 milijonų arba tris szimtus kartų po deszimts tukstanczių. Prof. Gates vartoja savo iszradimą prie liekorrhisko isztyrimo bakterijologijos, fizyologijos ir istologijos. Prof. Gates, keta nepatentūti savo iszradimo, o padūti visam mokintui svietui ant pasinaudojimo..

Karžygiszkos moters.

Spring Valley, Ill. Iszkilus

czionai straikui, kalnakasių moters susitarė nieko neleisti į kasyklas. Jos dasizinojo, kad kasyklose yra 5 darbininkai, kurių visai ant virsziaus neiszkelia ir jiems bosai maistą neszė. Jos susitikę bosus su maistu, tajį atėmę ir supustijo. Atėjus szeriffui jos pasakė: kad niekam skriaudos nedarė ir nedarys, bet ir neleis svetimųjų dirbti, kurie į jų vyrų vietą parkviesti tapo, ir tokiu budu atima joms bei vaikams dūną.

Vyskupas aresztavotas už kreivą prisieką.

Saginaw, Mich. sudas turi zingeidzią prova, kurioje vyskupas Richter isz Grand Rapids kaipo kaltininkas pastatytas už kreivą prisieką ir paglemzimą piningų. Butent, Grand Rapids decezijoi, yra dėklė į kurią moka visi kuningai ir laike ligos gauna isz tos dėklės atsakanczią pagelbą. Priegtam buvo komitetas isz 5 kuningų, kurį vyskupas iszkasavojo ir pagrobęs visus piningus nenori niekam iszmokėti. Tarpe sergančių kuningų radosi ir kun. Sklorzyk, lenkas, kuriam pripūlė net \$4,000. Vyskupas atsakė jam iszmokėstį už kokį ten prasizengimą, ir kun. Sklorzyk kreipėsi į archidecezijos sinodą, kur jam pripazinotiesą kaipo ir delegatas po pieziaus paliepė vpskupui idant iszmokėtu kun. Sklorzykui prigulinczius piningus. Vyskupas vienok neklausė anų paliepimo, ir kun. Sklorzyk priverstas tapo per sudą jieszkoti teisybės. Pirmiausiai apskundė jis vyskupą už tai, kad anas paniekė komitetą, ir kad sudas priverstų vyskupą paskirti vel komitetą isz 5 kuningų dėl vedimo ano turto. Vyskupas prisiekęs davė atsakymą, kad toksai komitetas yra ir sudzia neturjis priezastcių jo versti dėl tokio komi-

teto paskyrimo. Kun. Sklorzyk turi vienok faktus ir liudininkus, kad tokio komiteto nėra ir aresztavojo už kreivą prisieką, kur vyskupas užsistatęs kauciją tapo paleistas.

Zingeidi bus tai prova, nes liudininkais bus kuningai, kurie liudys priesz ir už vyskupą. (Echo 33)

Geltonasis drugys.

New Orleans, La. Geltonasis drugys vis daugiau platinasi ir aukų reikalauja. 6 d. szio mėnesio apsirgo net 46 iszkurių 6 numirė. Sveikatos užveizdas visai nesitikėjo, kad po praėjusiai szaltai nakezjai, taip daug apsirgtų.

Prie prasiplatinimo tos epidemijos daug prisideda tas, kad naujai apsirgusio nepadūda gydytojų užveizdai, bet laiko namieje, ir tada tiktai szaukėsi gydytojus, kada ligonis yra arti myrio. Taip nusidūda tankiausiai tarp italų.

„Pakutavojanti dvase“.

Malone, N. J. namūse Tamo Tallman gyvena „pakutavojanti dvase“ ir gandina jį nenustojancziu baladojimu į sieną. visi mėginimai, surasti, isz ko tasai baladojimas pa-eina, liko be pasekmės. Baladojimas taip garsus yra, kad girdėti ant ulyczios. Po perjieszkojimui akyvai visonamo, Tallman'as persitikrino, kad tai bus „pakutavojanti dvase“ arba zenklas to, kad jisai isimylėjęs į merginą, katalikę, ir norėdamas su ja apsivesti, turėjo dūti prizadėjimą kad kataliku tapsęs, bet po apsivedimui vis atidėliojo ant tolesnio laiko ir dabar gal tas yra jam už jo nepasiskubinimą kataliku pastoti. Tallman'as pastojo kataliku, mislydamas, atitolinti „pakutavojanczią dvase“ isz savo namų, bet ir tas jo pasiryzimas liko be pasekmės o „pakutavojanti dvase“ baladoja vis toliau.

Apsivedė tik tai
dėl pinigų.

New Yorke, naszlė Falks, turinti turto \$40,000, 55 metų, lankė daugelis jaunikių, nors ji buvo jau visai pasenusi ir negraži. Galiausiai pasisekė vienam su ja apsivesti; po apšvedimui į trečią dieną jau pradėjo savo mieląją rengti į aną svieta, idant galėtu jos turtą paėmęs su sau patinkama apsivesti. Jis ją taip baudė, kad toji neiszkėsdama jo kanczių – nusizudė, bet tas jos staigus smertis godųjį jaunikių nuvedė į lakopą ant atpakutavojimo už jos myrį.

Lietuvos apszviestu- nu atsiszaukimas.

TAUTIECZIAI!

Svarbiausiu įrankiu tautisz-
kam atgijimui vengrų, cze-
kų, bulgarų, armėnų ir kitų aug-
szeziau už lietuvius atsibudu-
sių tautų buvo tautiszka lite-
ratura. Laikraszcziai ir kny-
gos, besiplatindamos tautoje,
kėlė apszvietimą, aiskino rei-
kalus ir ragino į darbą; per
literatūrą visi minėtų tautų
lūmai suprato savo tautos rei-
kalus, stojo isz vien į kovą
priesz savo prispaudėjus ir
sziandien daugumas anų tautų
turi jau arba pilną politiszką
laisvę, arba bent placzius tau-
tiszkas tiesas.

Tautiszkas lietuvių atgiji-
mas prasidėjo vėliau, ne kaip
kitų tautų, bet skubiai eina
tolyn. Apszvietimas, o drau-
ge ir tautiszkas susipratimas
vis labyn kyla tarp lietuvių;
literatura, svarbiausias įrankis
kultūros; vis smarkiaus auga
ir bręsta, neveizint neiszpasa-
kytų kliuczių, daromų Masko-
lijos vyriausybės.

Stacziiai galima sakyti, jūg-
nė viena tauta nekentėjo tokio
sunkaus prispaudimo, kokį
turime kęsti mes, lietuviai. Nė
vokiecziai, stengdamiesi ap-
sunkinti tautiszką vengrų ar
cze-
kų atgijimą, nė turkai, slėg-

dami bulgarus ir armėnus, ne-
darė jiems tokių sunkių kliu-
czių, kokias daro mums Mas-
kolijos vyriausybė, uždraus-
dama lietuviszką spaudą ir to-
kiu budu neiszpasakytai ap-
sunkindama mums platinimą
apszvietimo ir susipratimo tarp
lietuvių.

Kaip yra zinoma, Maskoli-
jos vyriausybė 1865 metų
uždraudė lietuviams vartoti sa-
vo rasztams lotyniszkae litaras
ir užsispyrė įbrukti maskoliszką
graždanką. Siekis to uždrau-
dimo tai apsunkinti lietuviams
tautiszką atbudimą ir pritraukti
jūs prie maskolių ir pravosla-
vijos, nes graždanka yra žen-
klas maskoliszko ir pravosla-
vijos. Uždraudusi lietuvisz-
kus rasztus lotyniszkomis lita-
romis, vyriausybė tūjaus at-
spaudino, o net ir dabar spau-
dina savo kasztu lietuviszkas
knygas maskoliszkomis lita-
romis ir beveik dovanai bruka
jas lietuviams. Bet lietuviai
nepriima ir negali priimti
graždankos, nes lotyniszkos lita-
ros yra nū senovės vartojama
mos lietuviszkoje literaturoje
ir tapo jau tautiszkomis lita-
romis.

Maskolijos vyriausybė szi-
tūmi uždraudimu, kurį ir szią-
dien asztriai pildo, padarė tai,
kad visi lietuviszki spaudos
dalykai, nū maldaknygių iki
moksliszkių rasztų ir laikrasz-
czių, turi iszeit užrubežyje
(Prusūse arba Amerikoje) ir
isz ten tik slapta, su dideliu
pavojum ir kasztu, kaip kont-
rabanda, pasieke Lietuvą ir,
besiplatindami ezia su da di-
desniu pavojum, kelia tarp
lietuvių apszvietimą, aiskina
jų tautiszkus ir politiszkus
reikalus.

Zinoma, kad iszleidimas
knygų ir laikraszczzių užrube-
žiūse, gabenimas ir platinimas
jų slapta reikalauja daug ypa-
tiszko darbo ir pasiszventimo
nū tų, kuriems yra brangus
tautieczių apszvietimas; beto
reikalauja ir daugybės pinin-

gų, kurių stoka labai trukdo
literatūros augimą ir daro lie-
tuviams neiszpasakytai daug
pikto.

Per tai mes, kaipo perstaty-
tojai lietuviszkos inteligenci-
jos, dirbanczios dėl Lietuvos
labo, kreipiamės prie jus, tau-
tieceziai, kviesdami jus vardan
žmoniszkių jausmų dėl perse-
kiojamų, vardan meilės tėvy-
nės, vardan veikesnio dvasisz-
ko ir tautiszko pakėlimo mūsų
brolių lietuvių, kad teiktumė-
tės suszelpit iszleidimą lietu-
viszkių knygų ir laikraszczzių.

Tūs, kurie galėtų rasztais
prisidėti prie pakėlimo perse-
kiojamos mūsų literatūros, už-
praszome į darbą rasztu; tie
kurie neturi palinkimo prie
plunksnos, tegul piningais pri-
sideda prie iszleidimo lietuvisz-
kių rasztų, o kas tik isz gali te-
gul stengiasi praminti takus
lengvesniam jų iszsiplatinimui.
Visi gi rupinkitės apie leidimą
lietuviszkos spaudos Maskoli-
joje, o Lietuvos didžiunai už-
tarkite tą reikalą pas vyriau-
sarbę.

Tautieceziai! nedūkime už-
migtį sąžinei ir visados turėki-
me atmintyje mūsų pareigas!

Atekaitas paaukautų pinin-
gų (pagal pseudonimus) tal-
pissime „Varpe“ ir „Ukininke.“

Rasztai ir piningai reikia
siųsti ant adreso:

Herrn Dr. Bruažis,

Tilsit Ostpreusen Germany.

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

— *Traverse City, Mich.*

Kaip dabar, o ypatingai priesz
„Susiv.“ seimą, kiekvienas ge-
ros valios tėvynainis – lietuvis,
yra apmislyjantis apie daugy-
bę naudingų dalykų dėl labo
lietuviszkių ir iszradės ką nau-
dingo padūda ant seimo dėl
apsvarstymo. Daugiausia tū-
mi yra užsiėmę „Susivienyji-
mo“ sąnariai – draugystės bei
kūpos prigulinczios prie „Su-
siv.“ Tai gi ir mūsų „Susiv.“
kūpa, nors dar jauna ir men-

kai sąnarių turinti, vienok ru-
pinasi kad surast tokį dalyką,
kuris ne atbutinai butu reika-
lingas dėl mūsų tautos bei
„Susiv.“, ir padūt ant seimo
dėl apsvartymo apie jo reika-
lingumą. Bet pirmiau pakol
kas buvo tariama, buvo per-
kratytas pereitų metų „Susiv.“
nutarimas, kaip tai apie emi-
grantų namą, dėl kurio jau
renkamos yra aukos. Pirtai
buvo rodijama, kad ir isz mu-
sų kūpos kiekvienas sąnarys
paaukautų nors po 50 centų,
t. y. pirktų tikieta, ant kurių,
keno laimė bus, galės laimėt
paskirtą sumą. Zinoma, vien
pripazino tą už teisingą ir pa-
gal savo iszgalę darė aukas, o
antri, kad ir ant pirmiaus bu-
vusio mitingo vienodai kalbe-
jo, ir kaip nekurie buvo užsi-
raszė dūti net po \$1,00, bet
dabar stacziiai atsisakė, saky-
dami, kad jie katalikais buda-
mi niekadės dėl pagoniszko
namo neaukausę. Tokiai kal-
bai tarp sąnarių įvykus, pasi-
darė dvi partijos. Viena par-
tija, kuri nieko nesupranta
apie katalikystę ir tautystę,
iszpaskutinųjų ginezijo, kad
emigrantų namas pagoniszka
įrėdnė esanti. O kad galėtu
tai patvirtinti, turėjo iszsitem-
pę, ant stalo 25 num. „Ryto“
kuriame yra patalpiutas J.
Dydynsko rasztpalaiakis, kur
ant ketvirto puslapio, palietas
bjauriausias tulzies skystimas;
todėl-gi ir jo pasekėjai atsi-
vertę ketvirtą puslapį turėjo,
ir aiskino sztai ką: „visa gau-
ja zinių ir žinukų (t. y.
pagonų) žada mums dūt pa-
goniszką apszvietą, įtaisys emi-
grantu namą, Prusūse spauda
ir t. t.; bet lig sziolaik nepa-
sakė, kas bus gaspadoriumi tų
įrėdnų? — Tie tai falszyvi
pravadyriai ir kiti paklaidyti
jų mokslu, ragina mus varg-
dienius darbinjikus, laike be-
darbės ir bado dėt pinigūs —
įtaisyt jiems salimus ir da nu-
samdyt po dvi mergas, apmo-
kamas po 50 dol. ant mėnesio,

dol. "Kad mes tą rasztą skaitom katalikiskame laikraštyje „Ryte“, tikrai jis yra teisingas, ir teisingai iszteisiantis mūsų tautą, ir podraug parodo mums, kaip tie pagomai užmanę emigrantų namą pastatyt, gudriai vilioja pinigais iš mūsų. Tai-gi mes dabar iš szio p. D. raszto matome, kad tie, kurie ragina mus dėti pinigų dėl emigrantų namo, tai jie ne dėlto renka pinigų, kad tą namą įkūnyt, tikrai dėlto, kad galėtų nusiamdyt po dvi geras mergas, apmokamas po 50 dol. ant mėnesio. Todėl-gi mes katalikais budami, dėl tokio szetoniszko darbo neprivalome aukauti nei po centą.

Sitą matydami tikri tėvynainiai suprantanti katalikystę ir tautystę, matydami tokį nesupratimą savo draugų, kad jie per savo nesupratimą pripažįta J. D. rasztą už teisingą, todėl-gi aiszkino jiems apie to raszto teisingumą arba neteisingumą. Gražiausiai kalbėjo Jūzas Gaubas, kurio žodžius čia padūdu:

Mieli draugai! kaip matyt iš Tamistų kalbos tai jus dėl to J. Dyd. rasztą pripažįstate už teisingą, kad anas užvardytas yra „žodis, dėl iszteisinimo ir apginimo apszmeiztos lietaviszkos tautos“. Iszties tai dyvnas jusų supratimas. Ir kaip-gi Tamistos pagal užvardijimą pripažįstat teisybę? Jug tik kad J. Dydynskas pradėdamas savo rasztą užvardijo „Žodis, dėl iszteisinimo ir apginimo apszmeiztos lietaviszkos tautos“, tai darė ne dėlto, kad apgint tautą, tik dėl to, kad pridengęs tą savo raszta palaikį tautiszka skraiste lengviau galėtų surasti tokį laikraštį kuris patalpintu, ir pertai apszmeiztu mūsų tautą. Patalpino tą netikusį rasztą „Rytas“, kuriame niekina visą mūsų tautą. Niekina Lietuvos apszviestunus — inteligentus. Niekina brangiausią mu-

sų įrėdnę „Susiv.“ — jo sąnarius ir gerus užmanymus. Niekina mūsų tautos vadovus — vadovus dvasiszkus ir svietiszkus; iszvadydamas neteiseis pravadyriais, ir aiszkina mums, kad jie tik dėl to ragina mus dėti pinigų, kad galėtų nusiamdyti po dvi mergi. Gal čia mieli draugai pasakykit, kad Dydynskas kuningų ne niekina. Tikrai niekina, tik nevisus: niekina tik tūs vyrus, kurie darbūjasi dėl labo tautos, ir kurie ragina mus paaukauti kiek dėl emigrantų namo; tūs tai mūsų vadovus iszvadina neteiseis pravadyriais, ir stacziai sako: „ragina jie mus dėti pinigų ir nusiamdyti po dvi mergi. Ar-gi isz to nematote mieli draugai, kaip gėdiszkai niekina kuningus kurie darbūjasi dėl emigrantų namo, ir kitų dalykų. (Ant to vienas isz pulko atsiliepė — Asz netikiu kad J. Dyd. toks gabus katalikas, taip gėdiszkai ant kuningų raszytų. — Antras pritarė. — Tur but apsiriko kaip užsimislyjo apie tais dvi mergi. mislydamas, kad nenusiamdytu po keturias.) Tai kaip-gi jus tokį fanatiszkai gėdiszką rasztą, galėtumet pripažīt už teisingą: kuris niekina tikėjimą ir tautą?

Kas link to, kad „Susiv.“ Dyd. niekina, tai tą gal suprantat, kad ir per tą patį fanatizmą, kad jo užmanymus niekina. Juk tik „Susiv.“ su emigrantų namo užmanymu darbūjasi, ir dėl jo įkūnijimo paskyrė \$100,00 taip-gi ir mus ragina, kad ir mes neatsisakytumėm nū aukų. Tai argi ir „Susiv.“ virszininkai butų toki nevidonai, kad ragintu mus dėti pinigų dėl to, kad jie galėtų nusiamdyti po dvi mergi. Ne, mieli draugai! „Susiv.“ virszininkai nėra toki bjaurus kaip raszo Dyd., nes jie yra isszrinkti per tūs paczius „Susiv.“ sąnarius — delegatus susirinkusius ant

seimo, ir tai ne isz kokių valkatų, ale isz tikrų tėvynainių — apszviestėsių „Susiv.“ sąnarių. Todėl-gi kad jie ką užmano ir ragina mus prie aukų, tai ne dėl to, kad už mūsų aukas nusiamdytu sav mergas, bet dėl to, kad pasikelt isz nūpūlimo, ir kad parodyt savo tautiecziam mielaszirdystę. O kaip emigrantų namas, tai tikrai galima sakt jog mielaszirdystės namas. Todėl-gi ne niekinkime jo užmanytojų, ir balsą mūsų brolių szaukenczių pagelbos, kurie grāzinami atgal nūlatos szaukia, kad „pasigailėkite nelaimingų savo brolių grāzinanczių atgal ir susimylėkite ant mūsų“. Tai-gi kad mes girdėdami apie tokią nelaimę mūsų brolių, ne paaukautume dėl jų pagelbos nė po keletą centų, tikrai mūsų szirdys butu isz akmens ir neturinczios krikszczioniszku bei tautiszku jausmų. Vienok asz netikiu, kad tarp mūsų rastusi tokių akmenaszirdzių ir neturinczių meilės artymo, nes suprantama, kad nedarantis mielaszirdystės dėl artymo, negal tikėtis ir dėl savės. Todėl gi atminę ant to, kad tik mielaszirdingi mielaszirdystę apturės, neturime klausyti tokių nieksų, kurie aiszkina mums, kad aukaudami dėl emigrantų namo nepadarysime mielaszirdystės dėl savo brolių, o tikrai pagonų kieszėnius pripilsime. Tą, sakau, gal isztart tikt beprotis žmogus, o turintis nors menkiausį supratimą niekadės. Supratę tą, mieli draugai! dūkim tam mūsų tautos apszmeizkui žodį paniekimo. O mes visi stokime į eilę tikrų tėvynainių ir darbūkimės visi isz vieno dėl labo brangiausios mūsų tėvynės, ir niekadės neatsisakym nū tokių aukų kurios yra renkamos dėl labo mūsų tautos ir pagelbos brolių. Tai gerai, — nekuris atsiliepė — Tamista dabar paderdei visus Dyd. apsirikimus,

ką jis apsiriko užsimislijes apie tais dvi mergi, bet kodėl tu nepasakei to reikalingiausio dalyko „kas bus tų įrėdinių gaspadoriumi dėl kurių mes dedam pinigų?“ Mielas drauge! — atsakė J. G. — ar-gi ir tamista esi lygus Dyd. supratimui, kad nežinai kas bus gaspadoriumi tų įrėdinių? Trumpas czion atsakymas, bet pirmu kol atsakysiu, dūsiu toki klausymą. Kad Tamista savo turtu statysį namą, pasakyk mą, kas bus to namo gaspadoriumi? — Na, tik ant savo turto, asz pats gaspadorius. Tai-gi ir tauta ant savo įrėdinių pati gaspadoriauja, o kad dėl geresnės tvarkos, perstato vieną isz savo tarpo tikrą tėvynainį, neziurint kokių jis tikėjimo paziurų butų, nes tarp tautos dėl tikėjimo nėra skyriaus.

Po szitai J. G. kalbai visi pripažino J. Dydynską už apszmeizką ir paniekintojį mūsų tautos; ir tokiu budu, kada sąnariai geriau suprato, dar \$3,00 tapo surinkti dėl emigrantų namo. Isz viso dėl emigrantų namo surinkta \$7,00, kuriūs tai pinigų susiuntėm pas „Susiv.“ kasierių p. Miliaucka.

Kas link užmanymų nū mūsų kūpos, tai nieko negalime apreikszi, nes mūsų kūpa dar jaunutė, o užmanymų, neatbutinai reikalingų, yra jau gana, tikrai kada jie įvyks; todėl apie naujus nei mislyti neuzsimoka. Czionai pranesziau tiktai apie kūpos susirinkimą ir pasekmes, kokias atneszą mums netikę rasztininkai ir laikraszcziai, kuriems rfeiszmanėliai labai greitai įtiki, ir tūmi trukdo mūsų pasikėlimą. Dėlto malonėtumėm kad XII Seimas pasirupintu tokiems trukdytojams užbėgti arba visai jūs isznaikyti, idant daugiau netrukdytu. Ir ant galo mums butų mieliau, kad „Susiv.“ reikalai butų „Tėvynėje“ garsinami o ne „Garse“;

nes „Garsa“ skaito retas tik tai, ir apie „Sus.“ reikalus nieko nežino. Mes malonėtu- mēm kad visi „Susiv.“ reika- lai talpintusi „Tėvynėje“, nes tai jos uždūtė yra. Ant galo nebus pro šalį dar paminėti, kad ateitėje „Susiv.“ pasiru- pintu apie agitaciją, nū ko pri- guli „Susiv.“ užsilaikymas. Per pastarūsius metus niekur nebuvo jokio susirinkimo. Mislyju kad neturės „Susiv.“ už mierį, snausti. Tegul pa- rodo gyvastį, kaip kad 1891m.

Linkėdamas visokio pasise- kimo „Susivienijimui“ visu varde

R. Gaubas.

— Philadelphia, Pa. „Vie- nybės“ N. 39 kaip matom ko- resp. isz Union City, Conn. at- siliepiame p. I. J. Griesziaus, jo- giai tenykszcziai lietuviai rei- kale Hazletono skerdynės, pri- sidėjo ne tik žodžiu ir rasztu, bet pasirupino ir piningiszką paszelpą dėl likusių nelaimin- gų naszlaiczių. Toks atsizy- mėjimas Union City' es mūsų tautiecių labai pagirtinas.

Bet užbaigdamas p. G. savo straipsnį užkliudo ir isz Phi- lad. mano atsiliepimo straip- snį, link Haz. skerdynės „buk- asz tik raginęs savo tautiecius prie mass-meetingų, protestų ir padavimo rezoliucijų nutar- tų ant mitingų į angliszkus laik. ir t. t. O sako: nedavęs ir ne rinkęs piningų ant to rei- kalo kuriame tik vienatinį isz- ganymą p. G. mato!

Asz tiek ant to atsakau: jog lietuvių asztrus protestai ir rezoliucijos patilpę nū mitin- gų į angliszkus laikraszczius, priesz žmogžudžius, szeziffą Martiną ir gaują jo pagelbi- ninkų, tūmi atžymėjo lietuvius kaipo atskyrą energiszką tau- tą, kuri gynė ir užtarė nekal- tai užmusztus ir sužeistus savo tautiecius, ir gynė tiesas kon- stitucijos szios szalies. Toki energiszki protestai daugiau padarė naudos ir trukszmo,

kaip kad butume sudėję tuk- stanczius dol., nes Amerikos fanatikai, ypacz republikonai, placziai teisinasi priesz mūsų protestus.

Nieks ir ne gina kad ant to ne būtų reikalinga pagelba pi- ningiszka. Pagal iszgalę privalom kiekvienas aukauti. Philad. lietuviai ir ne butume nū to atsisakę, bet kaip žinot jog pas mus atsibus „Susiv. L. A.“ seimas 19 d. szio mėne- sio, tai esam užimti prirengi- mu seimo. O antra visos Phi- ladelphios liet. draugystės su- tarė iszkilmingai apvaikszzio- ti iszkilmingai „lietuviszką dieną“ laike seimo su puikia paroda po didžiausias miesto gatves 19 d. Spalio 8 adyną vakare.

Tai-gi ne turim tiek laiko, ir ne galime tiek kasztų pa- neszti kad užsiimti ir Hazleto- no reikalais po draugei (ant to galėjo kun. padaryt bažny- czioje kolektą).

30 d. Rugšėjo buvo susirin- kimas 8 lietuviszkų organiza- cijų delegatų, reikale parodos ant seimo, dėl apdirbimo pla- no ir programo parodos. Prog- ramas yra toks: Nutarta pa- rodą padalyt ant trijų divizijų: Nutarta: įtaisyt boxa su para- szu „Susiv. L. A.“ dėl ko pa- roda ir kokios tautos seimas. Nutarta: kad generalnas mar- szalas ir du jo asistentai jotu raiti, taipos-gi ir divizijų mar- szalai jos raiti tris. — Paroda prasidės 8 vakare prasidės mar- szūt nū lietuvių Independent Kliubo ruimų 943 So. 2-nd st.

I. Divizija.

- Polycemonai (raiti),
- Kapelija (ir marszal.,raiti),
- Lietuviszka Algirdo Gvar- dija (raiti)
- Seimo delegatai,
- Draug. szv. Antano,
- Susiv. kūpa Philad.

Divizijos marszalka raitas.

II. Divizija

- Muzika (marszalka divizi- jos raitas),
- Draug. szv. Jurgio,

c. „Politiszkas Gede. kliubas“.

III. Divizija

- Muzika (divizijos marszalas raitas),
- „Lietuvių Indepen. kliubas“,
- Liet. „krianczių Unija“,
- Dr. szv. Jūzapo.

Dar žada prisidėti ir latvių draugystė.

Paroda trauksis S. 2-nd st. Tasker st., Broad st., Chesnut st., ir 5-th st. iki Maennerchor Halle. Po parodai bus persta- tymas draugysczzių ant salės ir tautiszkos kalbos, ant ko baig- sis tasai vakaras. Kitą vaka- rą 20 d. Spalio toje paczioje salėje bus teatras „Patėmyta ypata“ po teatru balius, kurį kels dr. szv. Jūzapo dėl pri- dengimo kasztų seimo.

Kasztus parodos sudeda vi- sos draugystės ir kliubai.

Parodos komiteto sekretorius V. Ambrozevicze.

— Elizabeth, N. J. Musų kūpa sziądien laikėme susirin- kimą ir darėm nutarimus dėl ateinanczio „Sus. L. Ameriko“ seimo, link jo pagerinimo, mes nutarėm siusti savo du delega- tu, kun. Žindzių ir S. Makauc- ką ir padavėm jiems musų nu- tarimus, po apsvarstymo mi- tingo:

1) Kaip pamatas pinį giszkas, dėl kurio visi beveik priguli, kad butu pagerintas.

2) Kad butu kožnam sąu- riui iszdūtos knygutės mokes- ties, kada jis užsimokėjo ir kada įstojo, kad viską paro- dytu aiszkiai.

3) Kad butu kožno sąnario suspendavoto patalpintas var- das ir pravardė „Susivieniji- mo“ organe.

4) Kad vietoje didelių kasz- tų iszleldžiant „Susiv.“ orga- ną „Tėvynę“, nusamdytu vie- ną isz lietuviszkų laikraszczzių kad ant mėnesio sykį viename num. talpintu „Susiv.“ reika- lus ir kožnam sąnariui prisius- tu kas mėnesis. Tūmi liktusi kasoje daug piningų.

Vienas isz kūpos.

XII Seimas „Susivie- nyjimo Lietuviu Amerikoj“

Atsiliks mieste Philadelphi- joj' 19 ir 20 d. Spalinio.

Delegatai gali nuvykę apsis- totti po szium antraszu: 500-502, 5 th str. and Washington ave.

Sesijos bus laikomos neper- toli nog ten ant: 329 Washing- ton ave.

Prakaibos — 551-553 North Fifth str.

19 d. Spalio, vakare, bus isz- kilminga paroda, ant kurios ims dalyvumą daugelis drau- gysczzių.

Kūpos ir draugystės siųski- te savo delegatus ant seimo.

K. J. Žilinskas.

Tverkime savo apginejus!

Jau nū seniai girdime, kad mus Amerikoj' ne kenzia; tą nekentimą rodo mums laik- raszcziai, netikt ir musų bal- sais iszrinkti vietiniai urėdņ- kai, bet sąnariai kongreso ir senatoriai. Kada szeziffas Mar- tin užmuszė daugybę žmonių, tuli rando reprezentantai ir laikraszcziai be mažo nesiuntė padėkavonių žmogžudžiui szez- riffui, kad nors kiek sumažino Amerikoj' slavų ir lenkų. Pa- niekinimo žodžius, kokiais mus apdovanoje Amerikoj', girdi- me nū seniai. Keliamo rods priesz tai protestus, protestai tie patelpa tūse laikraszczziūse, kurie, per didelę protekciją, teikiasi atsiųsti ant mitingo reporterius, bet vis gi per tai mes nė pagūdonės nė geresnės garbes ne įgauname: kaip va- dino mus czia hunnais, taip ir vadina. Todėl vien per malo- nę amerikiecių mes ne įgausi- me geresnės garbės, kadangi tie mus su visu nepazysta; at-ėjus rinkimams, jieszkanti sav- pelningų urėdų rods ant to, idant tapti iszrinktais, ne kartą reikalauja musų balsų, tąsyk

pasirodę mylinčiais lietuvius, bet kaip tikt tūs balsus mūsų žmonės davė ir kaip tikt mūsų pirma buvęs draugas jieszkoma urėdą gavo, mes vėl esame tikt szlykszcziais hunnais, kuriūs kiekvienas amerikietis turi tiesą pagal savo fantaziją naikinti. Todėl kamgi mums už amerikiečius balsuoti, ar ne galime visur, kur tikt galima, prie rinkimų savo kandidatus statyti? Antai lenkiszki net klerikaliszki laikraszcziai prie rinkimų ragina savo skaitytojus visada balsuoti už lenką kandidata, vis tiek į kokią tas partiją priguli. Mūsų tautiszkas supratimas dar taip toli ne nutengė. Pereitą metų populistų partija buvo pastacziusi D-rą J. Szliupą kandidatu ant kongresmano bet neteko mums skaityti nė viename iš mūsų klerikaliszku laikraszczių paraginimo balsuoti už lietuvių kandidata. Szliupas neliko iszrinktu ir mes savo tautos apginėjo Washingtono kongrese neturime, kadangi kito lietuvių kandidato niekur nebuvo. Amerikos kongrese tikėjimiszkais dalykais ne užsima, todėl Szliupas, kaip kongresmanas, tikėjimui užkenkti negalėjo, bet už tai, kaip lietuvis, ne sykį galėjo rasti ten progą užtarti už lietuvius ir darbūtiesi ant sumasiniimo lietuvių nekentimo. Kur galima ką nors svarbesnio atlikti, ten mes tūjaus pasidaliname į dvi neuzkenczianczias viena kitos dalis ir per tai nieko svarbaus atlikti negalime. Jeigu-gi Szliupas buvo pavojingas ir kaip kongresmanas, tai kodėl jo prieszai nepastatė geresnio kandidato? Mums ne atbutinai kongrese reikalingas mūsų reprezentantas ant užtarimo už lietuvius, vis tiek kas jūm ne butų, vis bus jis naudingesnis negu kiekvienas lietuvių balsais iszrinktas amerikonas. Mes Amerikoje nė jokios neturime įtekmės tikt todėl, kad pats viens kito ne-

uzkencziame, ne galime niekada į vienybę sueiti, todėl amerikonai ant mūsų su visu nepaiso, todėl nesibaugina mus visai skriausti ir niekinti. Kas buvo su Szliupu prie rinkimo ant kongresmano, tas pats buvo su Tabaru renkant Szenandoryj' miesto majorą; jį rėmė tikt bedieviszki mūsų laikraszcziai. (Isz „Lietuvos“.)

Antialkoholiszka paroda Brukselej' (Belgijoi.)

Belgija, maža vieszpatystė, kurios iszdas nepervirszyja 400 milijonų frankų, gali pasirodyti su tokiu liudnu faktu, kad budzetas jos per girtūklystę pasiekia 475 milijonus frankų ant metų. Taip didelis tenai yra vartojimas alkoholiszku gėrymų.

Alkoholis viską tenai griauja, demoralizūja ir užmusza darbininkų lūmą, užtraukia ligas ir stume prapultyn daugybes szeimynų. Užalkoholizūtas (girtas) darbininkas yra netinkantis prie darbo, kurį jis turi atlikti, per ką turi nukentėti visa szalis ant turto, nes kad vienas neatlieka prigulinecziai, o greicziausiai visai ne, savo darbo, tas atsiliepia ant visos szalies turto.

Vien tiktai degtinės iszgeria per metus 95 milijonus litrų, 195,000 karcziamose, 6 milijonai ir pusė gyventojų. Kas iszpūla ant kiekvienos galvos po 16 litrų degtinės.

Kas rytas, kada atidarai akis, 1,370,000 (vieną milijoną, tris szimtus septynes deszimtus tukstanczių) frankų tauta pragerusi yra. Kas metas arti pusės milijardo frankų yra prazudyta, ant iszkados moraliszkos ir materialiszkos dėl gyventojų, pusė milijardo yra iszdūdama ant statymo bei užlaikymo kalinių (kuriūse, ant kiekvieno szimto prasikaltėlių, 74 yra girtūkliai), namūse darbininkų ir pavargėlių

97 girtūkliai ant kiekvieno szimto (tai gi vos 3 blaivus žmonės yra) patzudzių girtūklių yra 20 ant szimto, isz proto iszėjusių girtūklių 15 ant szimto; ir tai dar ne galas.

Tas didelis skaitlius girtūklių ir prasižengėlių, greitu žingsniu veda tautą prie isznykimo. Tėvai gerdami per daug alkoholiaus, gimdo serganczius vaikus, sumenkusius, be sylos ir drasumo gyventi, ir jei kuris gyvena, esti liguistas visados, ir vėl gimdo liguistus vaikus, nes tokia liga girtūklystės kėri vaikų vaikūse.

Tokis tai gyvenimas girtūklių Belgijoi.

Nėra dyvo, kad esant tokiai prazutingai nelaimėi, „Liga prieszai girtūklystę“, kaskartas labiaus plėtojasi. Augsztai stovinczios ypotos, vietinės kaipo ir užrubeziūse, yra jos draugais. Valdžia nū savęs paskyrė ypatiszką komitetą dėl kovojimo priesz alkoholį ir užkviecia įtekmingas ypatas prisidėti dėl lengvesnio žmonių patraukimo prie blaivystės.

Sziometinė svietinė paroda Brukselėje, davė progą „Lygai blaivystės“ parodyti savo darbą, ką yra padarę nū pradzios užsidėjimo „Lygos“, per 19 metų. Urėdiszkame skyriuje higienos, „Lyga“ užima pirmybę pritraukdama publika.

Dideleme apskirtyje parodė „Lyga“ visus savo iszleidimus, knygas, broszurėles, laikraszczius, kurių yra labai didelis skaitlius; apart to, didelė galerija paveikslų, kurie parodo visokį girtūklių gyvenimą ir nelaimes, kurios dėlei girtavimo atsitinka, ligas visokias ir nūtroas moraliszkas bei materialiszkas, kurias girtūklystė atnesza; ant galo, netiktai užkretimus anatomiszkus visokioms ligoms, bet ir visus sąnarius girtūkliai, kurie nū alkoholiaus yra suėsti.

Eiles

Pranciszkaus Sekupasakos.

(Tąsa)

XLVII.

Kad sakė karalius į rindą sustoti,
 Į rindą sustoti ir gudą kapoti.
 O stojo daugybės ulonų narsiujų,
 Ir prunksztė daugybės žirgėlių bėrujų.
 Auksinės kepurės ir aukso pentinai,
 Narsiujų ulonų isz tolo žerėjo,
 O mano bernelis tik vienas vaikas,
 Isz tolo atjojęs prastai iszriuėjo.
 Anujų usorių narsiujų ulonų,
 Auksinei kardelėi kaip blizga prie szonų,
 O mano bernelio, o mano tik vieno,
 Bekabo kardelis isz vieno tik plieno.
 Ant mano bernelio, isz kaimo prasczioko,
 Puikoriai ulonai isz augszto szypsojos,
 Bet prieszą, pamatę tū vytis paszoko,
 Ir prieszą panokę į muszą sustojo.
 Daugybė narsiujų kraujų apszlakstyti,
 Ant žemės iszvirtę durkleis sūbadyti;
 Bet kraujo daugybė, prieszų smurtybė
 Sumazino greitai ulonų narsybę.
 Tū mirezio pabugo, tū bėgti pradėjo,
 Karalius vos tik sulaikyt tegalėjo.
 O mano bernelis ant vietos stovėjo,
 Ir kraują beliedamas, prieszus kapojo.
 Ir gyrės ulonai, pamusę jie prieszą,
 Ir myli jūs žmonės; dūd pokylį vieszą,
 Ir laimino pulką usorių ulonų,
 Ką gelbėjo žmouis nū svetimo pono.
 Ir dovanas davė karalius nar-

siausiem,
Ir kožno bevieno narsybę isz-
gyrė,
O mano berneliui, o mano mie-
liausiam,
Tik drėgną žemelę ir grabą
paskyrė.

XLVIII.

Juvenaliui.

Kada rytų ir vakarų gėrybės,
Atėjo Romai augstą garbę
dėt,
Ir džiaugėsi Roma, ir isz pui-
kybės
Pradėjo žvėris žmonėmis penėt.
Kada Veneros, Bakeho pase-
kėjai,
Galėjo džiaugtis kožnūse na-
mūs,
Kada valdonai kraugėriai pra-
dėjo,
Gaut garbę savo rumūse augst-
tūs.
Kada prie plieno kardo ir ko-
cito,
Gyventojai priprato jau visi,
Ir artymo krauju jie rodos mito,
Romėnai garsus, puikus ir liūsi.
Tada tu vienas nū dievystės
Palaimintas ir leistas debesų,
Tu skaudžiai, iszjūkiškai paleis-
tuvystė,
Tu Juvenaliau vienas isz visų.
Tu viens į nedorybę ne įvirtęs,
Kaipo Romėnas iszkilmings,
garsus,
Tu viens teisybę gynei vis
įnirtęs,
Kaip Romos vaikas apszvies-
tas narsus.
Ir už liūsybę szventąją raszėjau,
Su protiszku kovojeisi kardu,
Ir vilkt paniekinimą, ką ken-
tėjai
Nū brolių, tau nebuvo tik
kartu.
Ir stokie vėl griausmu asztrios
satyros,
Kelk Juvenaliau tarp laikų
naujų.
Ir mus tėvynėj' taip-gi baisios
yros,
Prikelk gražius jausmus tarp
lietuvių...
Pas mus taip-gi dvasiszki
griuvėsi, ai,
Atskilę nū Dievo ir szventų,
O žemės' mūsų liko tik degėsi, ai,

Tai atminims nū amžių praei-
tų...
Į dėkie dvasę peikianczios sa-
tyros,
Į mano tavę gerbstanczias ran-
kas,
Kad pasielgimus blogus daty-
rės,
Galėcziau kovon stot ir peikt
ydas.
Parodyk aszaras karczias pra-
lietas,
Sunkiūs vargus, nelaimės lie-
tuvų,
Parodykie kiek universitetas,
Iszleidžia vyrų pusę apszvies-
tų.
Iszjūk asztrei tu jų paleistu-
vystę,
Ir ateizmo tarpstanczias szak-
nis,
Prie Lietuvos idėjų tinginystę,
Apatija mus šdanczia suvis.
Parodyk mą, kaip mus tėvynės
vaikas,
Iszreiszkiantis kosmopolitiz-
mus,
Pabaigęs augstūs mokslus,
jau nepaikas,
Netrempe priesų mus pris-
paudimus.
Sugriebęs dukterį žiaudrių
maskolių,
Ar lenkų, padeda jiems mus
naikint,
O lietuvi, o savo tikrą brolių,
Nenori nė žinoti, nė atmīt.
Parodyk, girtūklystė kiek pra-
rijo
Drutų lietuvininkų, kaip anžū-
lų,
Szeimynos jų kaip vargą greit
įgijo,
Ir netsiskyrė iki kapinių.
Iszpeik bajorų prielankumą
Prie lenkiszkos kultūros ir
kalbos,
Kurie kaip laivs ant lenkiszko
sėklumo,
Belaukia kas užtars jūs, pagū-
dos.
Ir ilgaskvernių nekurių gyve-
nims,
Neuzganėdįs sziądien nė vie-
nam,
Sztai kunings kožną dieną rub-
leis penims,
Ką veikia jis? Sztai kambaryj,
puikiam

Sau Bakehą garbįdams varg-
szus mokina,
Kad lenkiszka reikia dainūt,
kalbėt,
Kas kalbą, dabą Lietuvos nai-
kina,
Tą turi lenkai garbėje turėt.
O ko daugiau? To kožnas tu-
ri geisti,
Ne Dievui, lenkams kunings
tur tarnaut,
Vaikus į kuningus žmonės turi
leisti
Tai jiems lietuviszka nereiksę
bliaut.
Garbė jums gražus kuningai,
studentai
Ką mokate lietuviszka naikint,
Garbė gūdotini inteligentai,
Ką brolius nė nenorite atmīt.
Jūs gimėt lietuviais, gyvenat
lenkais,
O smarvėms žydais mirsite
turbut,
Bet ką asz sakau, da tas per
menkas,
Da norit žemėj' kiaulėmis su-
put.
Laimingi jus; jus nesukrutys
szirdį,
Vargai, nelaimės kanczios lie-
tuvų.
Ir sunkų nū pūlį nū ko iszgirdę,
„Ne lenkai“ sakot: „tai sau
tuszezią jų“.
Laimingi jus, bet ką daryti,
Kad mą miela varginga Lietu-
va,
Nenoriu isz szirdies asz ją isz-
vyti,
O Lenkija mą rodos svetima.
Mą mielas žodis musiszka kal-
bėtas,
Daina, daina lietuviszka saldi,
Szalis ta Dievo lietuviams za-
dėta,
Kurioj' vienoj' tik laimę ir
randi.
Mą mielas namas, manę užau-
gingęs,
Mą meilus paukszezių Lietu-
vos balsai,
Doringi vyrai, skaiszeziosios
merginos
Isz darbo einant sunkus atdu-
siai.
O jus ką mokat, mus po kojų
trepti,

Tik jieszkot lenkiszkujų pa-
ziurų,
Tik norit lenkiszka dainūti,
zlembti
Sau bukit jus; prie jus asz nė
neinu.

(da bus)

Septynios paros kalejime ramios.

1883 mete Suvalkų guber-
nijos gubernatorius paliepė
visiems pavietiniams virszin-
kams kū skubiausiai iszplėszti
isz ukinikų visus mokeszczius
ir baudas; kad mokeszcziai nū
didžiausių iki mažiausių, butų
grinai iszmokėti į pavietavas
kasas.

Tūmet virszinjkas Mariam-
poles pavieto, Szablovskis, už
žydų pesztynes tapo nū urėdo
praszalintas, o ant jo vietos
atsiūstas pasiūtęs maskolius,
paliegėlis isz Kauno miesto
policmeisteris — Mankovskis.
Mankovskis didis buvo neap-
kėstojas kylanczių lietuvių
kaip ir lenkų; tūjaus isz urėdų
praszalino daug lenkų ir lietu-
vių įstatydam į jų vietas isz
Kauno maskolius, visai su tie-
soms Lenkijos neapsipazinū-
sius.

Mankovskis pasiremdams
ant paliepimo gubernatoriaus,
paliepė į 7 dienas surinkti nū
ukininkų visokius mokeszczius
palėisdams isz rasztinyczios
urėdnikus talkinėti vaitams ir
szaltysziams iszlupime mokes-
czijų. Į 7 dienas surinkti visų
mokeszczijų jokiu budu nebuvo
galima, nors daugelyje vietų
ir pravirkdė urėdnikai netur-
tėlius žmonės, bet užtrukimas
vis buvo. Mankovskis už to-
kį neparangumą įkiszo į kalė-
jiną 6 mus draugus; mūsų ka-
lėjimu buvo vienas kambarys
virszinjko rasztinyczioje sė-
dėti arba gulėti buvo labai
nūbodū, todėl kožnas griebe-
mės, kaipo prie rekulekcijų,
prie skaitymo kokio nors įtu-
rio, kniją arba laikrasztį.

Tūmi tarpū, turėjau keletą

numeriu „Auszros“, tūs per-
skaites, vėl neturėjau ką veikti.

Vienas iš urėdinių, atne-
sė mą lenkiską knygą vardu
„Pojata Córka Lizdejki“, arba
„Litwini w XIV wieku“ iš-
leista per F. Bernatoviczių.

Pradėjus mą tą knygą skai-
tyti, nelabai pagavo manę ak-
vumas, bet kada-gi įsileidau
skaityman gilyn, tad, taip gra-
žiai pritaikintas knygoje ap-
rašymas apie to laiko lietu-
vius, mane tartum glūdnio-
rankoms apglėbė taip meiliai,
kad nedavė mą nė pasijudinti
į šalį nū lietuvių arba tau-
tystės pamylėjimo; vieni
straipsniai, maloneis gražiais
sodžiais aprėdyti, kiti-gi dar
akvėsniais ir gražesniais; ir
apie Gediminą, Algerdą, Keis-
tatį, Vytautą, Jaugalių, Traide-
nį, Lizdeiką, Pojatą, kryžio-
kus ir visokius įpročius seno-
vės lietuvių beskaitydams, ir
pamylėjęs tą knygą, mislyjau,
kaip tai būtų naudinga ir gra-
su turėti tokią knygą lietuvisz-
koje kalboje.

Atvažiuojęs Amerikon 1886
m., macziau vertimą „Vieny-
bėje Lietuvinų“, tad misly-
jau, kad tai geras dėliai lietu-
vių pasinaudojimas, o gal ir
skyrum iszeis knyga, bet to-
liaus macziau kad „Vienybėje“,
„Pojatos“ labai buvo sutrum-
pinta, tik kur nekur isztrau-
kos tūmet tilpo, o daugumas
straipsnių pasiliko neiszgul-
dintų, ir trumpame laike tas
visas rasztas užsibaigė. Kad
tai yra nevisai trumpas tas
„Pojatos“ apraszymas, tai
mums parodo tik skaitlius pus-
lapių, kurių yra 511.

Kaip tai būtų lietuviams
naudinga toji knyga, kad mu-
sų kalboje kas ją pasistengtų
iszleisti; mazu toji knyga ir
kitiems mus lietuviams, nei ko-
kia burtinikė, įeity giliai szir-
dysna, apglobtu savo glėbiu,
nepaleistų ilgai isz tautiszkos
meilės ir malonios apglėbos,
kaip kad ir mą isz jos pasida-
rė tūmet tartum burtinikė, ku-

ri įėjus įszirdi, pasitvėrus savo
glėbyn, ne tik per 7 paras ka-
lėjime mane nū tautystės ne-
paleido, bet ir dabar ir toliaus
ir toliaus...

Iszleidimas tos knygos ne-
gal buti pigus, bet kad nau-
dingas mus tautiečiams būtų,
tai visados galima tikrinti.

Nors sziađien kad ir sunku
musų tautiečiams su spaudi-
nimais gerų ir gražių rasztų,
nės musų akvatnikai prie to,
tankiausiai yra žmonės netur-
tingi, bet reikia tikėtis, kad
bėgant laikui, vis gali rasti
vyrai, kurie atkreips akį ant
naudingumo „Pojatos“, ir kaip
nors rupinsis iszleisti ją musų
kalboje.

Taip tai septynios paros, ka-
lėjime man buvo ramios.

Pažystamas Trupinėlio.

Isz praeites.

2000 m. — 1887 m.

— per —

Edvarda Belamy

Lietuviszkui iszguldė Sunus K.

(Tasa.)

Pėr isztisas dvi adynas le-
kiojau po miestą, atlankyda-
mas paeiliui visas vietas ant
pusiausialio esanczias. Tiktai
antikvarijus ir žinunas seno-
vybių gal patėmyti skirtumą,
tarp sziađieninio Bostono ir
Bostono XIX amziaus. Ant
kozno žingsnio asz vis radau
ką naujo. Miestas, matytas
nū belvederio vigilijoje, iszro-
dė mą kaip tai dyvinas, bet
tiktai isz abelno savo iszradi-
mo. Kaip toli gilios permai-
nos įvyko, tiktai dabar galė-
jau pamatyti, vaikszeiodamas
po ulyczias. Keletas senų
murų, kuriūs atradau, parodė
mą tą skirtumą, be tų bucziau
turėjęs mislyti, kad esu suvis
kitam kokiam mieste. Žmo-
gus iszkeliavęs isz savo gimti-
nio miesto ir sugrįžęs po pen-
kes deszimts metų randa jau
daug permainų, jisai tasyk nu-
sivyvija, bet nenusigasta, nes

tūjaus sulygina tą su laiku jo
nebuvo, kada tai vis galėjo
įvykti. Apart to, atminimai
jaunystės dienų kiek užsimir-
szta. Su manim visai kitaip
buvo. Jaucziau, kad tomis
ulycziomis vakar da tikt vaik-
szeziojau; ne galėjau sav dūti
iszaiszkinią isz laiko ir rodė-
si mą, kad visos tos permainingos
užstojo laike keletos adynų.
Paveikslas senovinio miesto
buvo taip aiskus mano akise,
kad nesidavė joku budu už-
imti tam, ką dabar macziau ir
vis rodėsi mą, kad tai vienas,
tai kitas paveikslas, dabarti-
nis ar vakaryksztis, priguli
prie svieto apmonijimų. Vis-
kas, ką macziau, turėjo dvejo-
pą iszveizdą, kaipo anos pho-
tographijos, kurios turi po ke-
letą konturų.

Už valandos sustojau ir vėl
ties durimis namo, isz kurio
buvau iszėjęs. Kojos visai
instinktiszku budu prineszė
manę atgalios ant vietos, kur
buvo kada tai mano loznastis;
vienok nejaucziau, kad czion
sugrįžau jau. Namas, kuris
stovėjo priesz mano akis, nie-
ko rodos neturėjo dėl manės
savo; buvo lygei svetimu, kaip
visas miestas tos dyvinos pa-
kalenijos ir gyventojai to na-
mo buvo lygei svetimi dėl ma-
nės, kaip tai yra visi žmonės
apskriczios pasaulės. Jeigu
durys, priesz kurias stovėjau
but buvusios uzdarytos ir už-
rakytos spyna, daiktas neįlei-
džentis, priminęs but mą, kad
neturiu czion eiti; bucziau ap-
sisukęs tada ir nuėjęs; tūm-
tarpu vos palytėjau klemką,
durys atsidarė ir asz įėjau į
vidų, o po tam į vieną isz pri-
einanczių kambarių.

Sėsdamas į kresę, uzdengiau
karszeziūjanczias akis, spaus-
damas delnais isz visos sylos,
kaipo rodos tūm galima buvo
iszspausti isz jų matytus dyvi-
nus paveikslus. Snjudimas
nervų, taip buvo didelis, kad
iszszaukė fiziziskus apsireiszki-
mus, o ypatingai nūbodumo.

Kaip-gi apraszysiu baisumą
tos valandos, kada rodėsi,
kad smegenis mano tirpsta, —
kada jaucziau visiszką negalę.
Isz nusiminimo pradėjau gar-
sei vaitot. Pajutau, kad protas
palieka manę ir kad kvailioju.

Tame radosi pagelba. Isz-
girdau sznabzdėjimą pakeltos
firankos. Atsimerkiau. Edita
Leete stovi prieszai manę.
Dailus jos veidas rodė prijau-
timą mano nelaimės.

— Ak, kas atsitiko, pone
West?... — užklausė. — Asz
buvau czion, kada Tamista įė-
jei. Macziau Tamistos veide
nusiminimą, o girdėdama de-
javimus, negalėjau ilgiau ty-
lėt.... Kas atsitiko su Ta-
mista?... Kur buvai?...
Ar galiu kūm pagelbėt?...
Gal but, kad kiek neapsi-
mislyjus buvo, kad pūlėsi prie
manės rankas atkiszus. Pa-
griebiau tais rankas ir prie
veido prispaudziau, persiskirt
su joms negalėjau ir spaudžiau
jas savo delnūse taip, kaip
kad nelyginant skėstantis grie-
besi už lentos, jam padūtos va-
landoje, kada paskutinį sykį
turėjo panert į gilumą vande-
nų. Kada žiurėjau į jos mei-
lų veiduką, į jos akis, aszara
gailesczio paszlapuses, smege-
nys mano pasiliovė judėję.
Jauczema simpatija, kurią asz
pažinau isz lengvo spaudimo
jos pirsztukų, buvo dėl manės
lenta iszgelbėjimo. Tas atne-
szė mą ramybę, kaipo koks
stebuklingai veikentis gerimas.

— Lai Dievas Tamistą ser-
gi, — isztarian po valandai
tylės. Tai jis turbat atsiuntė
tave sziczion szioje valandoje.
Jau visai buvau pradėjęs kvai-
liot, kada Tamista atėjai...
Girdint jai tai, pasirodė aki-
se aszaros.

— Pone West.... — iszta-
rė — turejai kiba mislyti, kad
mes koki beszirdžiai žmonės...
nes kaip-gi butume galėję
Tamista vieną palikti?...
O dabar tas viskas jau perė-
jė.... Ar ne tiesa?... Juk
jau Tamistai dabar geriau?...
(Toliaus bus)

Susivienėjimas

LIETUVOS su LENKIJA.

Drama

Paraszė J. Grinius, 1895 m. Chicago, Ill.

(Tąsa.)

Jaugalius. Davoina, sakykite, kas tavę užkerėjo?

Davoina. Nieks manę ne užkerėjo, dėlko asz tiems dievams pridūdu tiek vertės, tai paklauskite. — Kada asz jau buvau apiplėszęs didelę apygardą Lenkijos, o daugiau lenkų bažnyčių, pamaciau gražų dvarą ant Szvento-kalno, kur įpūlęs į palocių atradau žilą senelį su jauna duktere; kada pridėjęs kardą prie krutų, liepiau seniui atidūti auksą, pasirodė jauna kaip drobė balta mergina, neiszpasakytos grožybės, ant kelių atsiklaupus meldė gyvasties savo tėvui. Jos grožybė ir meilus žodžiai taip uždegė mano szirdį, kad isz manęs, karžygio padarė vergą. Asz tada palikęs visus turtus, paėmęs ant arklio merginą bėgau į Lietuvą.

Jurbuta. Pristotas velnių, o ta mergina raganė!

Visi. Ta lenkpalaikė apraganavo tą beprotį!

Davoina. Ta mergina didžiause mano geradėja, ji manę iszgelbėjo nū giltinės, iszgydė mano opą, kuri butu manę į kapus nuvarius. Dėl jos krikszczioniszkus dievus gūdoju.

Skirgaila. Davoina, gėdėkis, ar jau ir tu pavirtai į naujalenkį!

Jaugalius. Parodykite, tą merginą, kuri tavę apraganavo?

Elena. (atidenge savo veidą ir iszeina ant aikštės).

Jaugalius. (pažiūrėjęs nū galvos iki kojų) Garbė tau graži lenke, matau tavo grožybę, tu stebuklingu būdu iszgelbėjai nū myrio mano didvyrį, atleidžiu tav viską, busi liūsa, bet dievus savo turi mums parodytie.

Elena. Kuningaiksztis, — amžiną garbę užsitarnausi, gūdos tavę svetimos tautos, už tai kad gūdoji silpnumą moteries. Gerai, norite pažintie krikszczioniszkus dievus, bet neužmirskite, jog jie jie dėl mus naudingi, o dėl svetimtauczių blėdingi (parodo kryžių auksinį).

Jaugalius. (pakrato rankas ir adbulas atsitrauke) Gana, gana, uždarykite skrynę, ir smala apliekite, kad jujų kvapas neiszeitu, nes prieszingai gal atnesztie blėdį dėl Lietuvos.

Visi. Auksas, auksas! Isz dievų nuliesime piningus.

Jurbuta. Nesibijokite, auksas auksu pasiliks, reike skrynę padėtie ant laužo ir uždegtie, piktos dvasios iszlėks, o apaturėsime gryną auksą.

Visi. Sudegīt piktas dvasės!

Jaugalius. Paszaukit, tūs jūd-varnius krikszczionis tegul po biesų neszasi savo dievus? Prisakau, idant nei vienas nūga ranka nedasilytētumėte svetimų dievų.

Jurbuta. Auksą galima cziupinēt, bet tik per marszkona. (Du kunįgai isznesza skrynę)

Jaugalius. Graži lenke, nebuk nuliudus, esi liūsa, pasilikie pas mus, nieks tav blogo nepadarys, tik nuimkie kryžių nū savo krutinės, tada asz be baimės galėsiu prisirtitie prie tavęs.

Elena. Kuningaiksztis, geradėjystė tavo neiszpasakyta, Dievas palaimins tavę gyvenime, aczių, tau už viską, nieks manę nelinksmina svetimoj' szėlyj'. Palikau turtus ir seną tėvą, kuris apverke manę.

Kuningaiksztis. Pargabensime tavo tėvą į Lietuvą, atidūsiu tav gražiausią dvarą, kur galėsi laimingai gyventi.

Elena. Kuningaiksztis, suprantu jog szirdis tavo prielanki man, tu turi mylėtie tą isz ko pareis laimė Lietuvai, o dėl tavęs garbė. Matai, kaip visi kaimynai atkreipė akis ant tavo galybės, ten jieszkok dėl savęs garbės.

Jaugalius. Graži lenke, pasakykite kas tu esi?

Elena. Kuningaiksztis, asz esu burtininkė, ką noriu galiu užkerėtie. Žinai pats, kad gyvenau ant Pilekalnio.

Jaugalius. Jeigu tu burtininkė tai ką tu gali padarytie?

Elena. Kuningaiksztis, parodykite mą ranką, asz tav iszbursiu ateitę. (Jaugalius padūda ranką) Toli nū karalių ir garsių kuningaikszzcių, kurie gyvena arti žydinėzios rozės, bet dėl tavęs ji arti, kada norėsi ją skintie, palenks tav savo galvą. Turį didelius plotus žemės; datirsi garbę tarp svieto didžiunų, nes ko dar datirsi tai nē tavo akys ne regejo uė ausys negirdėjo, bet gūdokie dorybę žmogaus.

Jaugalius. Gūdosiu, gūdosiu, tik pasakykite kas ta per rozė, kurios karaliai troksza?

Elena. Kuningaiksztis, esi jaunu, galingu, grožybė tavo uždega szirdį esybei, priesz kurę karaliai ir kuningaikszzciai klaupe ir galvas lenkia.

Jaugalius. Graži lenke, jeigu tavo bučimas iszsipildys, tai kū tavę galiu apdovanoti?

Elena. Kuningaiksztis, turtų nereikalauju, garbės netroksztu, nes meilė artimo ir gūdone svetimo turto yr' prisakimu jusų ir musų dievų. Jeigu trokszti idant mano buriimas iszsipildytu, tai paleiskie visas moteris nelaisvėn papūlusias į tėvynę, matysi, kiek aszarų ir maldų szaukia pas dievus kiek tukstanczių balsų tavo garbę iszneszios po svieta, o ta dievaitė karalių ir kuningaikszzcių matydama tavo gerą szirdį apdovanos savo neiszpasakyta meile. Isz dangiszkų žvaigždžių iszskaitys tavo laimę, o tavo vardą apskelbs visam svietai.

Jaugalius. (Atsikreipęs į didvyrius) Kogreicziause iszleiskite visas verges isz kalinių, atidūkite joms jujų iszplėsztus lobius ir paleiskite į Lenkiją.

Jurbuta. (vaikszzciudams) Ar nesakiau, kad lenkė raganė, apraganavo Davoiną ir Lietuvos kuningaiksztį. Viskas butu atsitikę gerai, kad isz jujų dievų butu iszvarę piktas dvasės.

Voidyla. Jurbut, dūk pakajų, tegul jūs biesas nesza isz mus žemės, jeigu liks ta užkerėta lenkpalaikė su savo dievais tai į trumpą laiką visi pavirs į naujalenkius.

Jurbuta. Tiesą kalbi, matai kas isz Davoinos pasidarė, buvo garsiauses ir narsiauses didvyris, o dabar bezdalų krumas! Nosį nuleido ir valkiojasi paskui andaroką lenkės.

Elena. Aczių tav, kuningaiksztis, vardan Lenkijos, tavo vardas taps amžinai palaimintas musų žemėje.

Jaugalius. Kuningaikszzciai, kuningai, didvyriai ir bajorai užpraszau ant rytojaus visus į mano pilį idant pasigėrėtie turtais, kuriūs mums dievai dovanojo, ir pasilinksmytie po tokios ilgos kelionės.

(Nusileidžia uždenga)

(Toliaus bus)

